

	УНИВЕРЗИТЕТУ У БАЊОЈ ЛУЦИ		
	ПРИРОДНО- МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије		
Студијски	Просторно планирање		
програм:	Општи смјер		

Назив предмета	ОСНОВЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНИРАЊА			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ЕЦТС бодова
СППП13ОПП	Обавезни предмет	III, IV	2+1, 2+1	8
Наставници	др Дејан Ђорђевић, редовни професор , др Неда Живак, доцент			

Условљеност другим предметима:	Облик условљености

Циљеви изучавања предмета:
Основни циљ предмета је да се студенти упознају са новијим теоријским приступима у просторном планирању и измијењеним условима у којима се оно одвија. Задатак је да студенти овладају основним знањима о модерном концепту, пријоритетима и проблемима са којима се просторно планирање сусреће данас и у ближој будућности, у свијету и код нас.

Исходи учења (стечена знања):
Студенти ће бити упознати са процедуралним и аналитичко-синтезним техникама израде просторног плана, као и са законским, организационим и институционалним оквиром унутар кога се израда просторног плана одвија, у свијету и код нас.

Садржај предмета:
Теоријска настава: • Појмови плана и планирања, Дефиниције, Схватања и основне парадигме просторног планирања. • Историја просторног планирања, Циљеви планирања, Вриједности планера. • Стратешко планирање и просторни развој, Однос стратегије и плана. • Плански сценарији, Проспекција, Нивои планирања, Методологија планирања израде плана. • Однос јавног и приватног интереса, Политике просторног развоја, Просторно планирање у односу на друге регулативне механизме управљања простором. • Специфичне теме у просторном планирању. • Новија схватања о просторном планирању. • Трендови у пракси просторног, регионалног и урбанистичког планирања у свијету. • Актуелни проблеми планирања, Стимулативне и рестриктивне политике управљања простором. • Однос тржишних и планских елемената у просторном планирању, Промјена улоге и тежишта акције планирања • Упоредни преглед праксе планирања у земљама Европске Уније и САД. • Други модул: стање просторног планирања у Републици Српској и земљама у окружењу • Транзиција и реформа система планирања • Измјене у законодавној области и уводјење нових принципа и врста просторних и урбанистичких планова. • Уводјење елемената тржишта у просторно планирање и однос према дихотомији тржиште-план • Редефиниција циљева просторног развоја и тежња ка упрошћавању планског процеса

- Структура и садржај просторних планова, Програм, Стратегија просторног развоја, Приједлог плана и уговор о имплементацији плана.
- Значај и проблематика положаја у просторном планирању.
- Природни ресурси и ризици у планирању.
- Природни елементи и фактори-геолошки, геоморфолошки, климатолошки, хидролошки, педолошки, еколошки, биодиверзитет. Природа као потенцијал и ограничавајући фактор у просторном планирању.
- Социјални аспект планирања – становништво као субијект и објект планирања.
- Демографске анализе и пројекције, Теорија људских потреба, Социолошке студије и квалитет живљења.
- Економски аспект планирања – Развојне категорије.
- Привреда и пољопривреда, Земљишне политике, Туризам и просторно планирање
- Створене вриједности – Инфраструктура у просторном планирању.
- Пuteви, Саобраћајна и енергетска инфраструктура, Јавни објекти и стамбени фонд
- Мрежа насеља у просторном планирању, Сисеми насеља
- Функционална урбана подручја, Сеоска насеља и њихова организација, Конурбације.
- Заштита животне средине, Пољопривредног земљишта, Природног и културног наслеђа, Планирање предјела
- Коришћење земљишта – Основне категорије, Методе одређивања намјене земљишта у просторним плановима, Режији коришћења земљишта.
- Начела за уређење Српске и Републичка агенција за просторно уређење. Врсте и садржина планских докумената, Поступак за израду планских докумената, Израда, контрола, јавни увид, уговор о имплементацији и провјера решења планских докумената.
- Циљеви уређења насеља и комисија за планове.
- Врсте и садржина урбанистичких планова, Саставни дијелови урбанистичких планова, Поступак за израду урбанистичког плана, Израда, контрола, јавни увид, доношење и измјене и допуне урбанистичког плана.
- Извод из урбанистичког плана и акт о урбанистичким условима.
- Урбанистички пројекат и грађевинска парцела.
- Парцелација и препарцелација.
- Грађевинско земљиште – појам, врсте, накнада за његово уређивање.
- Јавно грађевинско земљиште, Остало грађевинско земљиште, Коришћење и престанак права коришћења грађевинског земљишта.
- Одобрење за изградњу, надлежност и захтјев за његово издавање, Садржина и рок важења одобрења за изградњу, као и случајеви у којима се оно не издаје, Предходни радови и студије оправданости, Главни, извођачки и пројекат изведеног објекта.
- Израда и чување техничке документације и одговорни пројектант, Ревизија пројекта и техничка контрола.
- Припремни радови, пријава почетка грађења и припрема за извођење радова
- Извођач, одговорни извођач радова и њихове обавезе.
- Одступање од пројекта, стручни надзор, технички преглед, надлежна комисија и пробни рад, Употребна дозвола и одржавање објекта.
- Стручни испит и лиценце за одговорног планера, урбанисту, пројектанта и извођача радова, Инжењерска комора.
- Основне фазе израде просторних и урбанистичких планова: 1. Припремна фаза и Програм за израду плана 2. Фаза припреме документације и информационе основе 3. Анализа и оцјена стања 4.

Гранске и међугранске анализе и пројекције 5. Стратегија просторног развоја 6. Приједлог плана 7. Јавни увид 8. Усвајање плана, програм и инструменти за спровођење плана.

- Четврти модул: Нормативни аспект заштите животне средине од значаја за просторно планирање
- Систем заштите животне средине и значење израза.
- Субјекти система и начела заштите животне средине
- Стратешка процјена утицаја на животну средину.
- Анализа утицаја.
- Планирање и коришћење природних вриједности.
- Заштита природних вриједности.
- Превентивне мјере заштите животне средине.
- Стандарди квалитета животне средине и стандарди емисије.
- Систем управљања заштитом животне средине,
- Стандарди производа, процеса и услуга, Поступање са опасним материјама.
- Програми и планови.
- Мониторинг, Информациони систем и начин достављања података, Извјештај о стању животне средине.
- Остала нормативна акта и стандарди значајни за просторно планирање.

Практична настава: Вјежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад, конкретна вјежба примене и модификације принципа политике просторног планирања

Методe наставе и савладавање градива:

предавања, вјежбе и семинар

Литература:

1. Анте Мариновић Узелец (2001) : Просторно планирање. Школска књига, Загреб.
2. Дејан Ђорђевић (2004): Увод у теорију планирања. Географски факултет, Београд.
3. Перспективе просторног развоја Европе-Превод, Географски факултет, Београд, 2004.
4. Водећи принципи одрживог просторног развоја европског континента-Превод, Географски факултет, Београд, 2005.
5. Поред основне литературе за предмет Просторно планирање I, користи се материјал са сајта www.ing.komora.org.yu –Збирка прописа релевантних за област просторног планирања.

Облици провјере знања и оцјењивања:

- активност у току наставе
- практична настава
- колоквијум-и
- семинар-и
- завршни испит

Похађање наставе	Колоквијуми	Тестови	Семинарски	Завршни испит
Активност на настави	20	10	10	60

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: др Дејан Ђорђевић, редовни професор